

پاداش مدیریت و پایداری سود

هاشم نیکومرام^۱
پریسا پازوکی^۲

تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۰/۲۰

تاریخ دریافت: ۹۳/۹/۱

چکیده

هدف این پژوهش بررسی رابطه بین پاداش مدیریت و پایداری سود را طی یک دوره ۱۰ ساله از سال ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۱ در ۱۰۸ شرکت از شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، است. روش تحقیق از نوع همبستگی بوده و با استفاده از رگرسیون چند متغیره انجام شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد رابطه‌ای مثبت و مستقیم میان پاداش مدیریت و پایداری سود وجود دارد. به عبارت دیگر، هرچه پایداری سود افزایش یابد، پاداش مدیریت نیز افزایش می‌یابد. همچنین شواهد دیگر پژوهش نشان می‌دهد که با افزایش اندازه شرکت، پاداش مدیران نیز افزایش می‌یابد. کیفیت اقلام تعهدی اثری منفی و معکوس بر پاداش مدیریت دارد. نسبت بدهی بر پاداش مدیریت تاثیر ندارند.

واژه‌های کلیدی: پاداش مدیریت، پایداری سود، کیفیت اقلام تعهدی.

۱- استاد گروه حسابداری و عضو هیات علمی دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات تهران nikoomaram@sbiau.ac.ir

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات تهران (مسئول مکاتبات) parisapazouki@yahoo.com

۱- مقدمه

کنندگان اطلاعات حسابداری درباره موضوع تحقیق ارائه نماید.

مشاهدات نشان می دهد بسیاری از شرکت ها علی رغم کاهش سودآوری، پاداش مدیران را به طور مستمر پرداخت می کنند. افزایش شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار و همچنین اهمیت ارتباط میان کیفیت سود و پاداش مدیران در حسابداری مالی این انگیزه را در نویسندگان به وجود آورد تا تحقیقی درباره این ارتباط انجام دهند. نتایج این پژوهش می تواند موجب بسط مبانی نظری پژوهش های انجام شده در گذشته شود و از این رو، دانش و آگاهی بیشتری درباره موضوع پایداری سود و رابطه آن با پاداش مدیران در اختیار استفاده کنندگان اطلاعات حسابداری، دانشجویان و استادان رشته حسابداری قرار دهد.

۲- مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

۱-۲- نظریه کارگزاری

رابطه کارگزاری قراردادی است که به موجب آن یک گروه (مالکان)، فرد یا گروهی را به عنوان مباشر یا کارگزار خود انتخاب می کنند و او را در جایگاه مسئول و مأمور ارائه مجموعه ای از خدمات مشخص در واحد تجاری قرار می دهند. انعقاد قرارداد مستلزم تفویض اختیار تصمیم گیری به کارگزار است. در چنین قرار دادی، طرفین یعنی کارگزار و مالک می دانند که هر یک در راستای منافع شخصی خود عمل می کنند. از آنجایی که کارگزار (مدیر) ممکن است بر اساس منافع مالک عمل نکند و به دنبال منافع شخصی خود مانند امنیت شغلی، اعتبار شخصی، حقوق و مزایای جنبی و ... باشد. وجود چنین منافی ممکن است موجب شود مدیران از اقداماتی که در بردارنده ریسک است و احتمالاً به جایگاه آنها لطمه وارد می کنند، اجتناب نموده و به نتیجه اولیه و راضی

سود یکی از مهمترین عوامل موثر بر تصمیم گیری های اقتصادی است، آگاهی استفاده کنندگان از قابل اتکا بودن سود می تواند آنها را در اتخاذ تصمیمات بهتر در مورد سودآوری و تجزیه و تحلیل صورتهای مالی یاری دهد.

نظریه کیفیت سود برای اولین بار توسط تحلیل-گران مالی و کارگزاران بورس مطرح شد. زیرا آنان احساس می کردند سود گزارش شده، قدرت سود را به درستی نشان نمی دهد. آنان دریافتند که پیش بینی سودهای آینده بر مبنای نتایج گزارش شده، کار مشکلی است. افزون بر این، تحلیل گران فهمیدند که تجزیه و تحلیل صورتهای مالی شرکت ها به دلیل نقاط ضعف متعدد در اندازه گیری اطلاعات حسابداری کار مشکلی می باشد.

کیفیت سود را می توان به سه دسته ی پایداری سود، میزان ارقام تعهدی و سود منعکس کننده ی معاملات اقتصادی مربوط، تقسیم کرد. پایداری سود به معنی تکرارپذیری (استمرار) سود جاری است. هر چه پایداری سود بیشتر باشد، یعنی شرکت توان بیشتری برای حفظ سودهای جاری دارد و فرض می شود کیفیت سود شرکت نیز بالاتر است. میزان ارقام تعهدی نیز با کیفیت سود رابطه ی معکوس دارد، زیرا هر چه میزان ارقام تعهدی سود بیشتر باشد، کیفیت سود شرکت کاهش می یابد. همچنین، هر چه سود حسابداری منعکس کننده ی معاملات واقعی اقتصادی موجود باشد به همان اندازه کیفیت سود نیز افزایش می یابد (مک نیچالس^۱، ۲۰۰۲).

هدف از انجام این تحقیق در درجه اول، بررسی ارتباط میان پایداری سود و پاداش مدیران است. در صورت تحقق این هدف، هدف بعدی این تحقیق آن است تا پیشنهاد لازم برای قانون گذاران در حوزه بازار سرمایه، دانشجویان و استادان و همچنین استفاده

پایداری سود

هدف گزارشگری مالی، فراهم کردن اطلاعاتی است که برای تصمیمات جاری سودمند باشد. با توجه به تاکید بر سودمندی تصمیم، کیفیت گزارشگری مالی مورد علاقه کسانی است که از گزارش های مالی برای اهداف قراردادی و تصمیمات سرمایه گذاری استفاده می کنند. کیفیت سود از عوامل کیفیت گزارشگری مالی است. چند ساختار وجود دارد که برای انعکاس کیفیت سود در تحقیقات حسابداری تلاش می کنند. ساختارهای مورد استفاده برای بررسی کیفیت سود از خواص سری های زمانی سود یعنی پایداری سود استفاده می کنند. پایداری سود از جمله ویژگی های کیفی سود حسابداری به شمار می آید که براساس اطلاعات حسابداری است و سرمایه گذاران را در ارزیابی سودهای آتی و جریان های نقدی شرکت کمک می کند. علاوه بر اینکه رقم سود گزارش شده برای سرمایه گذاران مهم است و بر تصمیم های آن ها تاثیر دارد، پایداری سود به عنوان یکی از ویژگی های کیفی سود مورد توجه سرمایه گذاران است و سرمایه گذاران در برآورد سودهای آتی و جریان های نقدی مورد انتظار خود تنها به رقم سود حسابداری توجه نمی کنند و به بخش پایدار سود بیشتر از بخش ناپایدار آن اهمیت می دهند. در واقع آن ها بیشتر از رقم نهایی سود به ارقام تشکیل دهنده آن توجه می کنند. بنابراین تصمیمات سرمایه گذاری به پایداری سود در دوره های آتی بستگی دارد. پایداری سودهای گزارش شده از لحاظ نظری و تجربی در رابطه با میزان واکنش سرمایه گذاران دایمی محسوب می شود و با قابلیت اتکای بیشتری توسط آنها قابل استفاده است. پایداری سود، تداوم و ثبات سود از یک دوره به دوره بعد را ارزیابی می کند و از طریق رگرسیون سود دوره جاری نسبت به سود دوره قبل برآورد می شود. پایداری سود به معنای

کننده (و نه کمال مطلوب) رضایت دهند. این امر باعث می شود بازدهی کمتر از حد مطلوب برای مالکان بدست آید. لذا ممکن است بین حداکثر شدن منافع سهامداران و منافع شخصی مدیران تضاد بوجود آید که آن را مشکل یا مساله کارگزاری^۲ گویند. (نیکومرام و بنی مهد، ۱۳۸۹)

واتس و زیمرمن^۳ (۱۹۷۸) تئوری اثباتی را برای توضیح انگیزه تغییر در خط مشی حسابداری و حساب آرایبی تدوین نمودند. این تئوری، انگیزه های مدیران شرکتها را برای دستکاری و مدیریت سود ارائه می نماید. تئوری اثباتی حسابداری برای توضیح اینکه چرا مدیران یک واحد تجاری با یک رویه حسابداری مخالف است و یا از آن حمایت میکند، سه فرضیه معرفی می نماید. این فرضیه ها عبارتند از فرضیه پاداش مدیریت (یا فرضیه طرح پاداش)، فرضیه بدهی (یا فرضیه بدهی به سرمایه) و فرضیه هزینه های سیاسی.

فرضیه پاداش مدیریت^۴

این فرضیه پیش بینی می کند که اگر بر حسب یکی از معیارهای عملکرد، نظیر سود حسابداری به مدیر پاداش داده شود، آن گاه وی تلاش خواهد کرد تا از روش های حسابداری استفاده کند که سود و در نتیجه پاداش او افزایش یابد. اگر مبالغ پرداختی به مدیر به طور مستقیم بر اساس ارقام حسابداری (مانند سود، فروش، دارایی ها) محاسبه شود، هر گونه تغییر در روش های حسابداری که شرکت از آنها استفاده می کند، ممکن است بر مبالغ پرداختی پاداش مدیر تاثیر گذار باشد. این تغییر ممکن است به واسطه انتشار استانداردهای جدید رخ دهد. بنابراین مدیران در تلاش خواهند بود تا از رویه های حسابداری استفاده کنند که موجب افزایش پاداش آنها شود.

تکرارپذیری (استمرار) سود جاری است. هر چه پایداری سود بیشتر باشد، یعنی شرکت توان بیشتری برای حفظ سود های دوره جاری دارد و فرض می شود کیفیت سود شرکت بالاتر است. آگاهی از پایداری سود می تواند در پیش بینی بازده ها مورد استفاده قرار گیرد. تاکید بر مفهوم پایداری سود از علاقمندی به شناخت نقش سودهای دوره جاری در ارزشیابی اوراق بهادار سرچشمه می گیرد. تحلیلگران مالی و سرمایه گذاران در تعیین جریان های نقدی آتی به رقم سود حسابداری به عنوان تنها شاخص تعیین کننده توجه نمی کنند، بلکه برای آنها پایداری و تکرارپذیر بودن سود گزارش شده بسیار مهم است (کردستانی و مجدی، ۱۳۸۶).

۲-۲- پیشینه پژوهش

اسلوان و همکاران (۲۰۰۴)^۵ رابطه بین قابلیت اتکای اقلام تعهدی و پایداری سود را بررسی نموده و نشان دادند اقلام تعهدی با قابلیت اتکای کم، باعث پایداری کمتر اقلام تعهدی می شوند. اسلوان (۲۰۰۸) نقش جریان های نقدی و اقلام تعهدی را در رفتار سری های زمانی سود بررسی کرد و نشان داد جز تعهدی سود نسبت به جز نقدی سود پایداری کمتری دارد و این امر منجر به سودآوری پایین در دوره های بعد به دلیل برگشت اقلام تعهدی می شود. اسلوان در جستجوی اطلاعات موجود در جریان های نقدی و اقلام تعهدی بود و قدرت انعکاس این اطلاعات توسط قیمت های سهام را بررسی کرد. نتایج تحقیق وی نشان داد که عملکرد سود مربوط به جز تعهدی سود پایداری کمتری در مقایسه با عملکرد سود مربوط به جز نقدی دارد.

دیچو و راس^۶ (۲۰۰۵) در تحقیق خود نشان که پایداری سود تحت تأثیر مقدار و علامت اقلام تعهدی قرار می گیرد، به گونه ای که، در شرکتهایی که

اقلام تعهدی زیادی دارند، اقلام تعهدی پایداری سود را نسبت به جریانهای نقدی بهبود می بخشد. اوسما و همکاران (۲۰۰۷)^۷ در تحقیقی نقش پاداش هیات مدیره و وجود کمیته ناظر هیات مدیره را در محدود کردن مدیریت سود برای شرکت های اسپانیایی مورد بررسی قرار دادند. نتایج تحقیق نشان داد که دستکاری سود به طور معنی داری از طریق پاداش هیات مدیره تعیین شده است. بنابراین، محدود کردن این عمل به واسطه اعضای هیات مدیره نهادی نسبت به اعضای هیات مدیره مستقل شکل می پذیرد. علیشاه و همکاران (۲۰۰۹)^۸ رابطه بین پاداش هیات مدیره و مدیریت سود را در شرکت های پاکستانی مورد بررسی قرار دادند. یافته های تحقیق با استفاده از مدل اثرات عمومی بیانگر وجود رابطه منفی بین مالکیت نهادی و مدیریت سود بوده در حالی که نتایج تحقیق رابطه ی معنی داری بین پاداش هیات مدیره و مدیریت سود بیان نکرد.

آلالی (۲۰۱۰)^۹ ارتباط بین اقلام تعهدی اختیاری و حق الزحمه حسابرسی و اثر حقوق و پاداش مدیران مالی را بر این ارتباط مورد بررسی قرار داد. وی با استفاده از ۸۱۸۷ داده در طی سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۶ و بکارگیری مدل رگرسیون حداقل مربعات پی برد که رابطه قوی ای بین افزایش اقلام تعهدی اختیاری با افزایش حق الزحمه حسابرسی و افزایش پاداش مدیران وجود دارد. این ارتباط با افزایش میزان حقوق مدیران تعدیل می شود.

شالو و همکاران (۲۰۱۱) تأثیر ساختار پاداش مدیران بر ارزش جاری شرکت های کسب شده در ادغام شرکت ها را بررسی کردند. آنها ادعا کردند که سطح پاداش مدیران ممکن است، ارزیابی و افشای آنها در خصوص دارایی ها و بدهی های غیر پولی را تغییر دهد. نتایج تحقیق نشان داد که ساختار پاداش مدیران یک تعیین کننده با اهمیت در ارزشگذاری

پرداخت و بر این اساس دریافت که پایداری بخش نقدی، بیشتر از بخش تعهدی است.

نین چن، جینگ و یینگ (۲۰۱۳)^{۱۲} در پژوهشی به بررسی تأثیر قوانین افشا بر مدیریت سود ناشی از معاملات با اشخاص وابسته پرداختند. آنها در پژوهش خود برای اندازه گیری مدیریت سود، مدل تعدیل شده جونز را به کار بردند. آنها به این نتیجه رسیدند که به دنبال قوانین افشا ی تصویب شده کشور تایوان در نوامبر ۲۰۰۰، در مدیریت سود شرکت های تایوانی که دارای معاملات اشخاص وابسته با شرکت های چینی بوده اند، کاهش رخ داده است. به طور کلی آن ها بیان کردند قوانین افشا، مدیریت سود را کاهش می دهد.

۵-۲-۲- پژوهش های داخلی

نمازی و مرادی (۱۳۸۳) تحقیقی تحت عنوان "بررسی تجربی سازه های موثر در تعیین پاداش هیات مدیره"، با استفاده از اطلاعات بورس اوراق بهادار تهران در طی سال های ۱۳۸۲-۱۳۷۸ انجام داده اند. یافته ها در سطح کل شرکت ها حاکی از رابطه معنی دار بین نسبت بازده دارایی ها و تغییرات آن، اندازه شرکت، تمرکز مالکیت و ریسک مالی با پاداش هیات مدیره است. در سطح صنایع نیز، دو متغیر اندازه شرکت و نسبت بازده دارایی ها، در مقایسه با سایر متغیر های انتخابی بیشتر مورد استفاده بوده اند. با جایگزین نمودن تغییرات پاداش به جای پاداش، نتایج ضعیف می شود. در این مرحله، تنها متغیری که با تغییرات پاداش رابطه معنی داری نشان می دهد، نسبت بازده دارایی ها است.

رضازاده و محمدزادگان (۱۳۸۵) رابطه بین قابلیت اتکای اقلام تعهدی را با پایداری سود و قیمت سهام بررسی کردند. نتایج آنها بدین قرار بود که سرمایه گذاران در مورد اقلام تعهدی با قابلیت اتکای پایین نیز برآورد دقیقی از پایداری این اقلام ندارند و در

سرفقلمی کسب شده می باشد. زیرا که سرفقلمی موجود در شرکت های خریداری شده، عامل مهمی در سودهای آتی مورد انتظار بوده و می تواند پاداش جاری و آتی مدیران را تحت تاثیر قرار دهد. همچنین، نتایج تحقیق نشان داد که بدلیل استفاده از معیارهای مختلف حسابداری در تعیین عملکرد و کارآیی شرکت، قراردادهای پاداش بر روش های حسابداری انتخاب شده.

ساهرمن و همکاران (۲۰۱۱) در تحقیق تحت عنوان عملکرد شرکت، حاکمیت شرکتی و پاداش هیئت مدیره به بررسی ارتباط بین برخی مکانیزم های حاکمیت شرکتی و عملکرد شرکت بر پاداش هیئت مدیره در شرکت های پذیرفته شده در بورس جاکارتا طی سال های ۲۰۰۷ الی ۲۰۰۹ پرداختند. آنها جهت تجزیه و تحلیل از داده های تابلویی استفاده کردند و نتیجه تحقیق آنها نشان داد که ارتباط مثبت و معناداری بین بازده دارایی ها و عملکرد شرکت ها و همچنین مدیران غیر اجرایی بر پاداش هیئت مدیره وجود دارد ولی ارتباط معناداری بین بازده کل صاحبان سهام و پاداش هیئت مدیره یافت نکردند.

گیولت و همکاران^{۱۰} (۲۰۱۲) به مطالعه پاداش مدیران در صنایع خدماتی پرداختند. آنها اثرات معیارهای عملکرد مبتنی بر حسابداری و معیارهای عملکرد مبتنی بر بازار را بر پاداش مدیران شرکتها بررسی کردند. یافته ها نشان دادند که در این صنایع برای تعیین پاداش مدیران نه تنها به معیارهای عملکرد شرکت، بلکه به معیارهای مرتبط با ویژگی های مدیران نیز توجه می شود.

تامی^{۱۱} (۲۰۱۲) به بررسی رابطه بین پایداری سود در طول چرخه های تجاری پرداخته است. او دریافت که سود در دوره رونق نسبت به دوره رکود پایداری بیشتری دارد. وی همچنین به بررسی پایداری اقلام تشکیل دهنده سود (بخش نقدی و غیر نقدی سود)

نتیجه خطای ارزشیابی در مورد این اقلام بیشتر از سایر اقلام است. همچنین نشان دادند که داراییهای عملیاتی و غیرعملیاتی تحصیل شده از طریق ایجاد بدهی های جاری به مراتب قابلیت اتکای بالاتری خواهند داشت و ضریب پایداری آنها بیشتر از حالتی خواهد بود که از محل ایجاد بدهی های غیرجاری یا انتشار سهام عادی باشد که با قابلیت اتکای پایین اندازه گیری می شوند.

رحمانی و بشیری منش (۱۳۹۰) اثر هموارسازی سود بر آگاهی بخشی قیمت سهام را مورد مطالعه قرار دادند. نتایج پژوهش آنها نشان می دهد که قیمت سهام شرکت هایی که بیشتر اقدام به هموارسازی سود نموده اند از اطلاعات بیشتری درباره میزان سودآوری و جریان های نقدی آتی برخوردار هستند.

سجادی و همکاران (۱۳۹۰) در تحقیقی به بررسی رابطه بین طرح های پاداش مدیران و معیارهای اقتصادی ارزیابی عملکرد در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد که بین پاداش مدیران و معیارهای ارزش افزوده اقتصادی، ارزش افزوده بازار و ارزش افزوده اقتصادی تعدیل شده رابطه معنی داری وجود دارد. نتایج همچنین نشان دهنده رابطه معنی دار بین مالکیت مدیریتی و ارزش افزوده بازار بود.

دستگیر و رستگار (۱۳۹۰) رابطه بین پایداری سود و بازده سهام با کیفیت اقلام تعهدی را بررسی کردند. آنان دریافته اند که این دو با یکدیگر رابطه مستقیم دارند، ضمن اینکه با کاهش کیفیت اقلام تعهدی و افزایش اندازه اقلام تعهدی، بازده سهام افزایش می یابد. (نیکومرام، تقوی، ۱۳۹۳)

خواجهوی و همکاران (۱۳۹۱) به بررسی رابطه بین کیفیت اقلام تعهدی و میزان نگهداری داراییهای نقدی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. یافته های پژوهش نشان میدهد که بین

کیفیت اقلام تعهدی و سطح نگهداری داراییهای نقدی، رابطه مثبت و غیرمعنی دار ولی بین کیفیت اقلام تعهدی اختیاری و غیراختیاری با سطح نگهداری داراییهای نقدی به ترتیب رابطه منفی و معنی دار و منفی و غیرمعنی دار وجود دارد. نتایج هم چنین نشان میدهد که شرکتهای بزرگتر و شرکتهای دارای سایر داراییهای نقدی جایگزین وجه نقد، میزان وجه نقد کمتری نگهداری میکنند و در مقابل، شرکتهای دارای میزان بازدهی بیشتر بر وجه نقد (هزینه فرصت سرمایه گذاری در داراییهای نقدی)، میزان وجه نقد بیشتری نگهداری میکنند.

مهرانی و زارع زادگان (۱۳۹۲) به بررسی رابطه بین کیفیت سود و جریان های نقدی عملیاتی آتی با در نظر گرفتن شرایط مالی شرکت ها پرداختند. نتایج نشان می دهد که بین کیفیت سود و جریان های نقدی عملیاتی آتی، رابطه معناداری وجود دارد و این رابطه تحت تأثیر شرایط مالی شرکت ها قرار می گیرد.

کرمی و افتخاری (۱۳۹۲) برخی معیارهای کیفیت سود حسابداری در چرخه های تجاری را مورد بررسی قرار دادند. بر مبنای نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون و آزمون فرضیه ها، مشاهده شد که وضعیت اقتصادی بر واکنش سرمایه گذاران به سود حسابداری تأثیر می گذارد؛ به گونه ای که این واکنش به سود، در دوره رکود نسبت به دوره رونق بیشتر است. همچنین وضعیت اقتصادی بر پایداری سود تأثیر می گذارد؛ به طوری که پایداری سود در دوره رونق نسبت به دوره رکود کمتر است.

نیکو مرام و همکاران (۱۳۹۳) به بررسی پیامدهای اقتصادی کیفیت اطلاعات حسابداری با تمرکز بر متغیر پایداری سود پرداختند. یافته های پژوهش حاکی از آن است که معیار ارزیابی کیفیت اطلاعات حسابداری یعنی پایداری سود بر نسبت Q توین، نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام و نسبت

قیمت به سود هر سهم تأثیر مثبت و معنیدار داشته است. این امر حاکی از آن است که پایداری سود دارای بار و محتوای اطلاعاتی مثبت در بازار سرمایه ایران بوده و حاوی پیامد اقتصادی مثبت می باشد.

استفاده از آنها استخراج نماید. همچنین در تحلیل رگرسیون، برای تجزیه و تحلیل داد هها و بررسی رابطه بین متغیرهای مورد مطالعه، از رگرسیون چند متغیره به روش پانل دیتا استفاده شده است.

۳- روش شناسی پژوهش

جامعه آماری مورد بررسی در این تحقیق شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سالهای ۱۳۸۲ الی ۱۳۹۱ می باشد. این نمونه شامل شرکت هایی است که از شرایط زیر برخوردار باشند:

- تا ابتدای سال ۱۳۸۲ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند.
- شرکت سرمایه گذاری و واسطه گری مالی نباشند.
- شرکت هایی که پایان سال مالی آنها ۲۹ اسفند ماه هر سال باشد.
- شرکت هایی که در دوره مورد بررسی توقف معامله نداشته باشند.
- شرکت هایی که داده های آنها در دوره مورد بررسی در دسترس باشد.

با توجه به مجموعه شرایط فوق، ۱۰۸ شرکت در دوره زمانی ۱۳۸۲ الی ۱۳۹۱ شرایط فوق را دارا بوده و لذا به عنوان نمونه آماری اولیه انتخاب شدند . منبع جمع آوری داده های مورد نیاز این تحقیق، صورت های مالی شرکت ها بوده است. روش تحقیق در این مقاله، روش اکتشافی از نوع همبستگی است. همچنین برای تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه های تحقیق از روش همبستگی استفاده گردیده است. علت انتخاب روش مزبور این است که تعداد متغیرهای بازیگر در مورد موضوع پژوهش زیاد بوده و تنها روش تحقیق همبستگی است که به محقق اجازه می دهد تا متغیر های زیادی را اندازه گیری کند و همزمان همبستگی آنها را محاسبه و در نهایت یک مدل با

۴- متغیرهای پژوهش و نحوه اندازه گیری آن

متغیر وابسته

متغیر وابسته در این تحقیق، پاداش مدیریت می باشد. این متغیر از طریق لگاریتم طبیعی مبلغ پاداش مدیریت که در صورت های مالی و یا یادداشت های توضیحی آن وجود دارد، اندازه گیری می شود.

متغیرهای مستقل

پایداری سود، اندازه ی شرکت، نسبت بدهی و کیفیت ارقام تعهدی از جمله متغیرهای مستقل این تحقیق هستند. در ادامه چگونگی اندازه گیری این متغیرها توضیح داده می شود:

اندازه ی شرکت: یک متغیر نسبی است که اندازه و بزرگی شرکت را نشان می دهد. این متغیر بر اساس لگاریتم طبیعی جمع دارایی های هر شرکت در هر سال اندازه گیری می شود.

نسبت بدهی: عبارت است از نسبت جمع بدهی به جمع دارایی ها

پایداری سود: پایداری سود که از رابطه زیر به دست می آید.

$$ROA_t = a_0 + a_1 ROA_{t-1} + \lambda$$

ضریب a_1 نشان دهنده پایداری سود است (دجو و همکاران، ۲۰۱۰).

کیفیت ارقام تعهدی: این شاخص بر اساس مدل فرانسیس و همکاران (۲۰۰۵) به شرح زیر است .

$$TCA_{j,t} = \alpha_0 + \alpha_1 CFO_{j,t-1} + \alpha_2 CFO_{j,t} + \alpha_3 CFO_{j,t+1} + \alpha_4 \Delta REV_{j,t} + \alpha_5 PPE_{j,t} + \varepsilon$$

رابطه شماره ۱

فرضیه اول: میان پایداری سود و پاداش مدیریت رابطه معنی دار وجود دارد.

فرضیه دوم: میان اندازه‌ی شرکت و پاداش مدیریت رابطه معنی دار وجود دارد.

فرضیه سوم: میان نسبت بدهی و پاداش مدیریت رابطه معنی دار وجود دارد.

فرضیه چهارم: میان کیفیت اقلام تعهدی و پاداش مدیریت رابطه معنی دار وجود دارد.

TCA: مجموع اقلام تعهدی سرمایه در گردش
 CFO: جریان وجه نقد عملیاتی که از صورت جریان وجوه نقد به دست می آید
 ΔREV: تغییر در درآمد فروش
 PPE: اموال، ماشین آلات و تجهیزات
 ε: باقی مانده حاصل از رگرسیون

همه متغیرها بر میانگین جمع دارایی‌ها تقسیم شده اند. مبانی نظری مدل بالا بر این نکته استوار است که اقلام تعهدی باید جریان نقدی عملیاتی (CFO) دوره قبل، جاری و بعد را توضیح دهد. مقادیر باقی مانده (ϵ_i) حاصل از رگرسیون اقلام تعهدی نشان دهنده مدیریت سود است. هر چه انحراف معیار اندازه مقادیر باقی مانده کمتر باشد، کیفیت اقلام تعهدی و در نتیجه کیفیت اطلاعات حسابداری بالاتر است و بر عکس. از این رو، مقدار انحراف معیار در عدد منهای یک ضرب می شود. بنابراین انحراف معیار مقادیر باقی مانده مدل بالا (ϵ_i) برای چهار سال سال گذشته به عنوان متغیر وابسته در این پژوهش در نظر گرفته شده است (Francis and et al. 2005).

۶- نتایج پژوهش

۶-۱- آمار توصیفی

آماره های توصیفی متغیرهای تحقیق به شرح جدول شماره ۱ می باشد. در این جدول، میانگین متغیرهای کمی تحقیق آورده می شود.

توضیح در مورد جدول شماره ۱ اینکه نزدیک بودن مقادیر میانه و میانگین نشان می دهد که توزیع داده ها نرمال است. میانگین کیفیت اقلام تعهدی برابر ۰/۰۰۶- و پایداری سود ۰/۸۶۳ می باشد. این موضوع نشان می دهد میانگین پایداری سود به یک نزدیک است.

۵- فرضیه‌های پژوهش

فرضیه های پژوهش به صورت زیر تدوین می شوند:

جدول شماره ۱: آمارهای توصیفی متغیرهای کمی تحقیق

پاداش مدیریت (میلیون ریال)	جمع دارایی ها (میلیون ریال)	پایداری سود	کیفیت اقلام تعهدی	نسبت بدهی	
۴۸۳	۴۸۳	۴۸۳	۴۸۳	۴۸۳	N
۸۶۹/۵۸۳۷	۳۰۴۷۶۰۲/۸۵	۰/۸۶۳	-۰/۰۰۶	۰/۶۲۷	میانگین
۶۰۰/۰۰۰	۳۴۷۲۸۵/۰۰	-۰/۲۲۲	-۰/۰۰۱	۰/۶۳۲	میان
۷۴۲/۱۰۹۸۳	۳۶۸۲۴۱۵۸/۵۸	۵/۸۸۹	۰/۰۸۷	۰/۳۷۹	انحراف معیار

۶-۲- آزمون فرضیه

نتایج آزمون فرضیه در جدول شماره ۲ آورده شده است. با توجه به این جدول می توان اظهار داشت پایداری سود رابطه ای مثبت و مستقیم با پاداش مدیریت در سطح اطمینان ۹۵ درصد دارد، یعنی اگر پایداری سود افزایش یابد، پاداش مدیریت افزایش خواهد یافت. از میان متغیرهای مستقل دیگر اندازه شرکت با پاداش مدیریت رابطه معنی دار در سطح اطمینان ۹۵ درصد دارند. اندازه شرکت رابطه ای

مستقیم با پاداش مدیریت دارد. یعنی هر چه اندازه شرکت افزایش یابد پاداش مدیریت نیز افزایش می یابد. کیفیت اقلام تعهدی رابطه ای منفی و معکوس با پاداش مدیریت در سطح اطمینان ۹۵ درصد دارد، یعنی هر چه کیفیت اقلام تعهدی افزایش یابد پاداش مدیریت کاهش می یابد. هر گاه سودآوری شرکتها افزایش یابد، پاداش مدیریت نیز افزایش خواهد یافت. متغیر مستقل نسبت بدهی رابطه ای معنی دار با پاداش مدیریت ندارد.

جدول شماره ۲: آزمون فرضیه ها

متغیرها	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد	آماره T	سطح معنی داری	
	بتا	خطای استاندارد			تولرانس	عامل تورم واریانس
عرض از مبدا	۱/۶۲۳	۰/۳۲۹	-	۴/۹۲۹	۰/۰۰۰	-
پایداری سود	۰/۰۰۲۲	۰/۰۰۱	۰/۰۶۷	۲/۰۴۵	۰/۰۴۱	۰/۹۵۹
اندازه شرکت	۰/۳۸۱	۰/۰۲۴	۰/۵۸۴	۱۵/۹۴۰	۰/۰۰۰	۰/۷۵۷
نسبت بدهی	-۰/۰۷۲	۰/۰۷۶	-۰/۰۳۲	-۰/۹۴۳	۰/۳۴۶	۰/۸۸۷
کیفیت اقلام تعهدی	-۰/۹۷۶	۰/۲۹۸	-۰/۱۱۱	-۳/۲۷۹	۰/۰۰۱	۰/۸۹۲

آماره دوربین واتسون	سطح معنی داری تغییرات F	F آماره	ضریب تعیین تعدیل شده
۱/۸۱۴	۰/۰۰۰	۲۷/۴۱۲	۰/۵۱۱

پاداش مدیریت: متغیر وابسته

۶-۳- نرمال بودن متغیر وابسته و مقادیر باقی مانده

نرمال بودن توزیع متغیر وابسته یکی از مفروضات اساسی روش همبستگی محسوب می شود. لذا در اینجا از طریق آزمون کلموگروف - اسمیرنوف، نرمال بودن متغیر وابسته در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است. لذا متغیر وابسته از توزیع نرمال برخوردار است. از این رو، می توان نتیجه گرفت که مقادیر باقی مانده در خط رگرسیون نیز دارای توزیعی نرمال هستند و احتمالاً ناهمسانی ندارند. همان طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می شود، سطح معنی داری

مقادیر باقی مانده برابر مانده برابر ۶/۹ درصد یعنی بیشتر از ۵ درصد می باشد.

جدول شماره ۳: آزمون کلموگروف - اسمیرنوف

مقادیر باقی مانده	پاداش مدیریت	تعداد مشاهدات
۴۸۲	۴۸۳	تعداد مشاهدات
۱/۲۴۱	۱/۳۳۹	آماره کلموگروف - اسمیرنوف
۰/۰۶۹	۰/۰۵۵	سطح معنی داری

۷- نتیجه‌گیری و بحث

آزمون فرضیه‌ها با استفاده از رگرسیون چند متغیره انجام شد. نتایج حاصل از آزمون فرضیه نشان می‌دهد که عوامل تأثیرگذار بر پاداش مدیریت عبارتند از پایداری سود، اندازه شرکت و کیفیت اقلام تعهدی. نتایج تحقیق بیانگر آن است که پایداری سود رابطه‌ای مستقیم با پاداش مدیریت دارد. یعنی هرچه پایداری سود افزایش یابد، پاداش مدیران نیز افزایش می‌یابد.

همچنین شواهد دیگر پژوهش نشان می‌دهد که هرگاه کیفیت اقلام تعهدی افزایش یابد، پاداش مدیران کاهش می‌یابد. این موضوع از دیدگاه نظری مورد تایید می‌باشد، زیرا تا سودآوری وجود نداشته باشد، پاداش سود نیز پرداخت نخواهد شد. همچنین شواهد دیگر پژوهش نشان می‌دهد که هرگاه اندازه شرکت افزایش یابد پاداش مدیران نیز افزایش می‌یابد. همچنین از دیدگاه نظری شرکت‌های بزرگ به دلیل دسترسی به بازار و سهم بیشتری از فروش می‌توانند سودآوری بیشتری داشته باشند و در نتیجه پاداش بیشتری پرداخت کنند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد متغیر نسبت بدهی بر پاداش تأثیر ندارند. نتایج این پژوهش با نتایج حاصل از مطالعات قبلی چون آلالی، ۲۰۱۰، نمازی و مرادی ۱۳۸۳ و سجادی ۱۳۹۰ همسو است.

بر اساس نتیجه‌ی بدست آمده از فرضیه‌ها به مجمع عمومی صاحبان سهام پیشنهاد می‌شود به منظور کاهش رفتارهای فرصت طلبانه مدیر برای دریافت پاداش تمهیدات لازم از جمله نظارت بر عملکرد مدیران را مد نظر قرار دهند.

یکی از ایرادهایی که به پایداری سود می‌گیرند آن است که ممکن است به جای کیفیت سود، هموارسازی سود را نشان دهد. لذا به محققان حسابداری پیشنهاد می‌شود که به این موضوع توجه

و دقت داشته باشند و پایداری سود را عاملی برای کیفیت سود در نظر نگیرند.

به کمیته تدوین استانداردهای حسابداری پیشنهاد می‌شود که به منظور جلوگیری از رفتارهای فرصت طلبانه مدیر در دریافت پاداش بیشتر استانداردهایی تدوین نمایند که موجب ارتقا کیفیت سود گردد.

فهرست منابع

- * خواجه‌ی، شکرالله؛ بایزیدی، انور؛ جبارزاده کنگرلویی، سعید، (۱۳۹۱). " بررسی رابطه بین کیفیت اقلام تعهدی و میزان نگهداری داراییهای نقدی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". مجله دانش حسابداری، سال سوم، شماره ۹، تابستان ۱۳۹۱ ص ۵۵ تا ۷۶.
- * رحمانی، علی و بشیری منش، نازنین، (۱۳۹۰). " بررسی اثر هموارسازی سود بر آگاهی بخشی قیمت سهام". پژوهش های حسابداری مالی، شماره ۹، صص ۳۹-۵۴.
- * رضازاده، جواد و محمدزادگان، اکبر، (۱۳۸۵). "بررسی رابطه بین قابلیت اتکای اقلام تعهدی، پایداری سود و قیمت سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) قزوین.
- * سجادی، حسین و زارع زاده مهریزی، محمد صادق، (۱۳۹۰). "بررسی رابطه بین طرح های پاداش مدیران و معیارهای اقتصادی ارزیابی عملکرد در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". مجله پژوهش های حسابداری مالی، سال سوم، شماره چهارم، ص ۴۱-۵۴.
- * کردستانی، غلامرضا و مجدی، ضیال‌الدین، (۱۳۸۶). "بررسی رابطه بین ویژگی های کیفی

- * Fatima Alali. (2011). " Audit fees and discretionary accruals: compensation structure effect". *Managerial Auditing Journal*, Vol. 26 No. 2, pp. 90-113.
- * Francis, J., R. Lafond, p. Olsson, and K. Schipper. 2005. The market pricing of accruals quality. *Journal of Accounting and Economics*, 39(2) (June):295
- * Guillet, B.D, Kucukusta, D, & Xiao,Q. (2012). "An examination of executive compensation in the restaurant industry", *International Journal of Hospitality Management*, 31, 86-95.
- * Nen-Chen, R.H., Jeng, C., Ying, W. (2013). Effect of disclosure regulation on earnings management through related-party transactions: Evidence from Taiwanese firms operating in China. *Journal of Accounting and Public Policy*, 32 (4): 292-313.
- * Osma. B. C. and Belen, G. A. (2007). "The Effect of the Board Composition and its Monitoring Committees on Earnings Management: evidence from Spain", *Corporate Governance: An International Review*, vol. 15, issue 6, pp. 1413-1428.
- * Tomy R.E. (2012). Earnings Persistence over the Business Cycle. Working paper. Stanford University
- * Wu, C.H., Liu, V.W., 2011. Payout Policy and CEO Overconfidence. Working Paper. National Sun Yat-sen University, Taiwan

یادداشت‌ها

1. Mc Nichals
2. Agency Problem
3. watts & zimmermen
4. Bonus plan hypothesis
5. sloan
6. Dechow & Ross
7. Osma, et al.
8. Ali shah, et al.
9. Fatima Alali
10. Guillet, B.D, Kucukusta, D, and Xiao, Q.
11. Tomy
12. Nen-Chen, et al

- سود و هزینه سرمایه سهام عادی". بررسی های حسابداری و حسابرسی، دانشگاه تهران، ۴۸: ۸۵ تا ۱۰۴.
- * کرمی، غلامرضا و افتخاری، وحید، (۱۳۹۲). "بررسی برخی معیارهای کیفیت سود حسابداری در چرخه های تجاری". بررسی های حسابداری و حسابرسی. دوره ۲۰، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۲- صص ۹۳-۱۱۲.
- * مهرانی، کاوه و زارع زادگان، امید، (۱۳۹۲). "کیفیت سود، ریسک ورشکستگی و جریان های نقدی آتی". بررسی های حسابداری و حسابرسی. دوره ۲۰، شماره ۱، بهار ۱۳۹۲- صص ۹۳-۱۱۲.
- * نیکومرام، هاشم و بنی مهد، بهمن، (۱۳۸۹). "تئوری حسابداری (مقدمه ای بر تئوری های توصیفی)". زمستان، صفحات ۸۰-۴۹.
- * نیکو مرام، هاشم؛ تقوی، مهدی؛ احمدزاده، حمید، (۱۳۹۳). "پیامدهای اقتصادی کیفیت اطلاعات حسابداری با تمرکز بر متغیر پایداری سود". فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت سال هفتم، شماره ۲۱-تابستان ۱۳۹۳
- * همتی، داود، (۱۳۸۳). "بررسی قراردادهای بدهی، هزینه های سیاسی و طرح های پاداش و مالکیت بر مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". بررسی های حسابداری و حسابرسی. نشریه دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، سال ۱۱، شماره ۳۶.
- * Ali shah, S. Z., Zafar, N. and durriani, T. K. (2009), "Board Composition and Earnings Management an Empirical Evidence Form Pakistani Listed Companies", *Middle Eastern Finance and Economics*, issue. 3, pp. 28-38.
- * Dechow, P., Ge, W., and Schrand, C., (2010) Understanding earnings quality: A review of the proxies, their determinants and their consequences. *Journal of Accounting and Economics* 50 pp. 344-401.